Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέματα

«Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 όσον αφορά τα ανοίγματα υπό τη μορφή καλυμμένων ομολόγων»

[COM(2018) 134 final — 2018/0060 (COD)]

και «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τους διαχειριστές πιστώσεων, τους αγοραστές πιστώσεων και την ανάκτηση εξασφαλίσεων»

[COM(2018) 135 final — 2018/0063 (COD)]

(2018/C 367/09)

Εισηγητής: ο κ. **Juan MENDOZA CASTRO**

Αίτηση γνωμοδότησης	Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 24.4.2018· Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 19.4.2018
Κανονιστική βάση	Άρθρα 114 και 53 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αρμόδιο τμήμα	Οικονομική και νομισματική ένωση, οικονομική και κοινωνική συνοχή
Υιοθετήθηκε από το τμήμα	27.6.2018
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	11.7.2018
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	536
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	145/0/2

1. **Συμπεράσματα και συστάσεις**

Δέσμη για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια

1.1. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για τη δέσμη της Επιτροπής, η οποία αποτελεί κεντρικό στοιχείο στο οπλοστάσιο της ΕΕ για την αντιμετώπιση του συνεχιζόμενου προβλήματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) και είναι θεμελιώδους σημασίας στην πορεία προς την Τραπεζική Ένωση.

1.2. Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της ΕΕ έχουν σημειώσει πρόοδο τόσο ως προς την ποιότητα των χαρτοφυλακίων χορηγήσεων όσο και ως προς τον συνολικό όγκο των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ). Ωστόσο, απαιτούνται επιπρόσθετα μέτρα σε επίπεδο ΕΕ για την πρόληψη της συσσώρευσης ΜΕΔ στο μέλλον.

1.3. Οποιαδήποτε σύγκριση στην ΕΕ ως προς το επίπεδο των ΜΕΔ θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι οι τράπεζες σε ορισμένες χώρες επωφελήθηκαν από σημαντικά ποσά κρατικής ενίσχυσης κατά την πρώιμη φάση της κρίσης (2008-2012), ενώ άλλες δεν ήταν σε θέση να το πράξουν λόγω μεταβολών στους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις.

1.4. Η ΕΟΚΕ εφιστά την προσοχή στις κοινωνικές συνέπειες της χρηματοπιστωτικής κρίσης όσον αφορά τον αποκλεισμό, την κοινωνική δικαιοσύνη και τα εμπόδια στην ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς.

1.5. Η άρση των απομειωμένων χρεών από τους λογαριασμούς των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων είναι ζωτικής σημασίας για να αποφευχθούν οι συνέπειες της υπερχρέωσης στο μέλλον. Η ΕΟΚΕ ζητεί επίσης υπεύθυνη δανειοδότηση από τα πιστωτικά ιδρύματα.

Υποχρεωτικοί προληπτικοί μηχανισμοί ασφαλείας

1.6. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την εφαρμογή των υποχρεωτικών προληπτικών μηχανισμών ασφαλείας ως προληπτικού μέτρου προκειμένου να διασφαλιστεί επαρκής κάλυψη των πιστωτικών ζημιών από μελλοντικά ΜΕΔ.

1.7. Η ΕΟΚΕ σημειώνει το σκεπτικό της Επιτροπής για την πρόταση, προσθέτοντας ότι οι μηχανισμοί ασφαλείας δικαιολογούνται από τους διαφορετικούς στόχους που επιδιώκει το λογιστικό πλαίσιο σε σχέση με την προληπτική ρύθμιση.

1.8. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ πρέπει επίσης να επισημάνει ότι:

— η προσέγγιση της ενιαίας πολιτικής για όλες τις περιπτώσεις, δεν λαμβάνει υπόψη τις διαφορές που εξακολουθούν να υφίστανται όσον αφορά το εθνικό αστικό δίκαιο και τη διάρκεια των διαδικασιών στα πολιτικά δικαστήρια.

— Το χρονοδιάγραμμα για τις προβλέψεις νέων μη εξυπηρετούμενων δανείων μπορεί να εξαναγκάσει τις τράπεζες να τα πουλήσουν γρήγορα, αντί να περιμένουν να επιστρέψει η εταιρεία/επιχείρηση που βρίσκεται σε οικονομική δυσπραγία σε μια πιο βιώσιμη κατάσταση.

1.9. Η Επιτροπή θα πρέπει να εξετάσει, εάν είναι δυνατόν, την ιδιαίτερη κατάσταση των μικρότερων και των εξειδικευμένων εταιρειών με λιγότερο σύνθετη δομή περιουσιακών στοιχείων.

1.10. Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι το ΔΠΧΑ 9 θα πρέπει να είναι υποχρεωτικό για όλες τις τράπεζες της ΕΕ.

1.11. Η ΕΟΚΕ προτείνει την εκπόνηση ειδικής ανάλυσης επιπτώσεων με στόχο την εκτίμηση του δυνητικού αντικτύπου του προτεινόμενου κανονισμού για τις τράπεζες, τη μεταφορά πιστώσεων προς τα νοικοκυριά, τις ΜΜΕ και την αύξηση του ΑΕγχΠ.

1.12. Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι η ΕΚΤ έχει ήδη εκδώσει την προσθήκη της χωρίς να λάβει υπόψη τους κανόνες του Πυλώνα 1 που θα εκδοθούν από το Κοινοβούλιο/το Συμβούλιο/την Επιτροπή και χωρίς να περιμένει τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ).

Ανάπτυξη δευτερογενών αγορών

1.13. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι η Επιτροπή δίνει απάντηση σε πολλά από τα προβλήματα των κατακερματισμένων δευτερογενών αγορών μη εξυπηρετούμενων δανείων στην ΕΕ και επισημαίνει τις συγκεκριμένες προτάσεις σχετικά με την εν λόγω πτυχή· είναι, ωστόσο, της άποψης ότι οι ρυθμιστικές αρχές δεν πρέπει να ενθαρρύνουν την πώληση ΜΕΔ.

1.14. Οι προτάσεις της ΕΟΚΕ σχετικά με τις συνέπειες των μεταβιβάσεων πιστώσεων έχουν ως εξής:

— Προστασία των καταναλωτών: σε γενικές γραμμές, οι προτάσεις της Επιτροπής επιδοκιμάζονται. Οι αρχές πρέπει να δώσουν προσοχή στα ειδικά μέτρα και τις συστάσεις για την προστασία των δικαιωμάτων των οφειλετών.

— Προστασία των εργαζομένων: οι αρμόδιες αρχές πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την κινητικότητα και την προστασία των εργαζομένων των εταιρειών που συμμετέχουν σε μεταβιβάσεις εταιρειών σύμφωνα με την ενωσιακή και την εθνική νομοθεσία.

Ταχεία εξωδικαστική αναγκαστική εκτέλεση επί εξασφαλίσεων

1.15. Η ΕΟΚΕ αξιολογεί θετικά και υπογραμμίζει τόσο το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, εφόσον κρίνεται αναγκαίο και εάν η εφαρμογή της εν λόγω διαδικασίας όπως προτείνεται στην παρούσα οδηγία είναι περιορισμένη.

1.16. Σε πολλά κράτη μέλη η διαδικασία εκτέλεσης είναι ήδη αποτελεσματική. Η λύση του προβλήματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων έγκειται κυρίως στην ενίσχυση των δικαστικών διαδικασιών σε ολόκληρη την επικράτεια της ΕΕ.

2. **Πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής**

2.1. Στις 14 Μαρτίου, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση κανονισμού ([1]) για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 όσον αφορά την ελάχιστη κάλυψη ζημιών για τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα (ΜΕΑ), μαζί με πρόταση οδηγίας ([2]) για τους διαχειριστές πιστώσεων, τους αγοραστές πιστώσεων και την ανάκτηση εξασφαλίσεων.

([1]) COM(2018) 134 final — Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 όσον αφορά την ελάχιστη κάλυψη ζημιών για τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα.

([2]) COM(2018) 135 final — Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τους διαχειριστές πιστώσεων, τους αγοραστές πιστώσεων και την ανάκτηση εξασφαλίσεων.

2.2. Και οι δύο προτάσεις συνοδεύονταν από έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής και από εκτιμήσεις αντικτύπου, την ίδια δε ημέρα η Επιτροπή δημοσίευσε επίσης τη δεύτερη έκθεση προόδου της ([3]) σχετικά με τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων στην Ευρώπη και σχέδιο στρατηγικής ([4]) που παρείχε τεχνική καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο σύστασης εθνικών εταιρειών διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων (ΕΔΠΣ).

2.3. Οι προτάσεις αυτές αποτελούν σημαντικές συνιστώσες των προσπαθειών της Επιτροπής για την ενίσχυση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης της Ευρώπης (ΟΝΕ) και είναι απαραίτητες για την ολοκλήρωση της Τραπεζικής Ένωσης. Η αντιμετώπιση των υψηλών αποθεμάτων μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) και μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (ΜΕΑ), καθώς και της πιθανής συσσώρευσής τους στο μέλλον, αντιπροσωπεύει αναπόσπαστο μέρος των προσπαθειών της Ένωσης ώστε να μειωθούν περαιτέρω οι κίνδυνοι στο τραπεζικό σύστημα και να δοθεί στις τράπεζες η δυνατότητα να επικεντρωθούν στη χορήγηση δανείων σε επιχειρήσεις και πολίτες.

2.4. Στην πρόταση κανονισμού, η Επιτροπή προτείνει την καθιέρωση εκ του νόμου προβλεπόμενου προληπτικού μηχανισμού ασφαλείας με τον καθορισμό κοινών ελάχιστων επιπέδων κάλυψης για τα πρόσφατα χορηγηθέντα δάνεια που μετατρέπονται σε μη εξυπηρετούμενα με στόχο την αποτροπή τυχόν υπερβολικής μελλοντικής συσσώρευσης ΜΕΔ χωρίς επαρκή κάλυψη ζημίας στους ισολογισμούς των τραπεζών και τη διευκόλυνση της εξυγίανσής τους.

2.5. Στην πρόταση οδηγίας, η Επιτροπή επιδιώκει να αυξήσει την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών είσπραξης οφειλών μέσω της πρόβλεψης διακριτής κοινής διαδικασίας για την ταχεία εξωδικαστική αναγκαστική εκτέλεση επί εξασφαλίσεων. Η οδηγία ενθαρρύνει επίσης την ανάπτυξη της δευτερογενούς αγοράς για τα ΜΕΔ, εναρμονίζοντας τις απαιτήσεις και δημιουργώντας μια ενιαία αγορά για τις πιστωτικές εργασίες και τη μεταφορά τραπεζικών δανείων σε τρίτα μέρη σε ολόκληρη την ΕΕ.

3. **Γενικές παρατηρήσεις**

3.1. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για τη δέσμη της Επιτροπής, η οποία αποτελεί κεντρικό στοιχείο στο οπλοστάσιο της ΕΕ για την αντιμετώπιση του συνεχιζόμενου προβλήματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) ([5]) και είναι θεμελιώδους σημασίας στην πορεία προς την Τραπεζική Ένωση.

3.2. Δεδομένου ότι η φερεγγυότητα και η σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος είναι θεμελιώδους σημασίας για την ΕΕ, ο μεγάλος όγκος των μη εξυπηρετούμενων δανείων που συσσωρεύτηκαν στις τράπεζες ορισμένων κρατών μελών κατά τη διάρκεια της κρίσης και η επακόλουθη ύφεση αποτελούν αρνητική εξέλιξη για το χρηματοπιστωτικό σύστημα στο σύνολό του, είναι επιζήμια για την οικονομία και, σε ορισμένες περιπτώσεις, επιβαρύνουν σοβαρά τον φορολογούμενο.

3.3. Τα τελευταία χρόνια, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της ΕΕ έχουν σημειώσει πρόοδο τόσο ως προς την ποιότητα των χαρτοφυλακίων χορηγήσεων όσο και ως προς τον συνολικό όγκο των μη εξυπηρετούμενων δανείων, τα τελευταία ωστόσο παραμένουν σε υψηλά επίπεδα (περίπου 813 δισεκατομμύρια ευρώ) ([6]). Οι τράπεζες και οι εποπτικές αρχές διαθέτουν τα απαραίτητα εργαλεία για τη μείωση του αριθμού των υπερήμερων ή απομειωμένων δανείων, όμως απαιτούνται επιπρόσθετα μέτρα σε επίπεδο ΕΕ για την πρόληψη της συσσώρευσής τους στο μέλλον.

3.4. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι οι τράπεζες σε ορισμένες χώρες επωφελήθηκαν από σημαντικά ποσά κρατικής ενίσχυσης κατά την πρώιμη φάση της κρίσης (2008-2012), ενώ άλλες δεν ήταν σε θέση να το πράξουν λόγω των μεταβολών που επήλθαν στους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Για τον λόγο αυτό, οποιαδήποτε σύγκριση του επιπέδου των μη εξυπηρετούμενων δανείων θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις εν λόγω διαφορές.

3.5. Η ΕΟΚΕ εφιστά την προσοχή στις κοινωνικές συνέπειες της χρηματοπιστωτικής κρίσης όσον αφορά τον αποκλεισμό, την κοινωνική δικαιοσύνη και τα εμπόδια στην ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς. Σε ορισμένα κράτη μέλη, τα ΜΕΔ αντικατοπτρίζουν το πόσο σοβαρά επλήγησαν οι οικογένειες και οι επιχειρηματίες των ΜΜΕ, κινδυνεύοντας μεταξύ άλλων να χάσουν το σπίτι τους ή να υποστούν αποκλεισμό από την αγορά.

3.6. Η άρση των απομειωμένων χρεών από τους λογαριασμούς των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων είναι ζωτικής σημασίας για να αποφευχθούν οι συνέπειες της υπερχρέωσης στο μέλλον, το δε σχέδιο του Ecofin πρέπει να συμβάλει στον στόχο αυτό. Η ΕΟΚΕ ζητεί επίσης την υπεύθυνη χορήγηση δανείων, κάτι το οποίο θα απαιτεί από τα πιστωτικά ιδρύματα να αποδίδουν μεγαλύτερη προσοχή στις ανάγκες και την κατάσταση των δανειοληπτών τους μεμονωμένα και να βρίσκουν το καταλληλότερο χρηματοοικονομικό μέσο για την κάθε περίπτωση ([7]).

([3]) COM(2018) 133 final — Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα — Δεύτερη έκθεση προόδου σχετικά με τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων στην Ευρώπη.

([4]) SWD(2018) 72 final — Σχέδιο στρατηγικής για τις ΕΔΠΣ — Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα — Δεύτερη έκθεση προόδου σχετικά με τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων στην Ευρώπη.

([5]) Συμπεράσματα του Συμβουλίου για το «Σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων στην Ευρώπη» (11 Ιουλίου 2017).

([6]) Πίνακας κινδύνου της ΕΑΤ, 4ο τρίμηνο 2017.

([7]) Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Πίστωση και κοινωνικός αποκλεισμός στην κοινωνία της αφθονίας» (ΕΕ C 44 της 16.2.2008, σ. 74).

4. **Ειδικές παρατηρήσεις**

4.1. ***Υποχρεωτικοί προληπτικοί μηχανισμοί ασφαλείας***

4.1.1. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την εφαρμογή των υποχρεωτικών προληπτικών μηχανισμών ασφαλείας ως προληπτικού μέτρου προκειμένου να διασφαλιστεί επαρκής κάλυψη των πιστωτικών ζημιών από μελλοντικά ΜΕΔ.

4.1.2. Για τη μείωση των ΜΕΔ και των ΜΕΑ ([8]), η προτεινόμενη τροποποίηση της οδηγίας για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις (ΟΚΑ) περιλαμβάνει προοδευτικό χρονοδιάγραμμα για τα εξασφαλισμένα (έως οκταετή) και μη εξασφαλισμένα (διετή) δάνεια.

4.1.3. Το σκεπτικό της Επιτροπής για την πρόταση έχει ως εξής ([9]):

— Το έργο επί των ζημιών από δάνεια ενδέχεται να μην είναι πάντοτε επαρκές από προληπτικής άποψης, καθώς αυτή έχει διαφορετικό πεδίο εφαρμογής, στόχο και σκοπό.

— Το ΔΠΧΑ 9 ([10]) αναμένεται να αποφέρει πολύ μεγαλύτερη ευθυγράμμιση με τα εποπτικά πρότυπα από ό, τι το ΔΛΠ 39 ([11]) και να συμβάλει στην αντιμετώπιση του ζητήματος των καθυστερημένων και ανεπαρκών προβλέψεων, εφόσον λειτουργεί με βάση την προσέγγιση της «αναμενόμενης ζημίας». Ωστόσο, το νέο πρότυπο εξακολουθεί να αφήνει περιθώρια διακριτικής ευχέρειας κατά την αξιολόγηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και των υποκείμενων ασφαλειών και, κατά συνέπεια, και κατά τον καθορισμό των προβλέψεων.

— Η προληπτική ρύθμιση δίδει τη δυνατότητα στην εποπτική αρχή των τραπεζών να επηρεάζει το επίπεδο σχηματισμού προβλέψεων της τράπεζας (μεταξύ άλλων και για τα ΜΕΔ) εντός των ορίων του ισχύοντος λογιστικού πλαισίου και να απαιτεί ειδικές προσαρμογές στους υπολογισμούς των ιδίων κεφαλαίων της εν λόγω τράπεζας. Εντούτοις, δεσμευτικά μέτρα και απαιτήσεις μπορούν να εφαρμοστούν από τον φορέα εποπτείας μόνο κατά περίπτωση, ανάλογα με τις ιδιαίτερες περιστάσεις της τράπεζας (αναφέρονται ως μέτρα του πυλώνα 2).

— Τα εξατομικευμένα μέτρα εποπτείας βάσει κατά περίπτωση εκτίμησης από τον αρμόδιο εποπτικό φορέα είναι κατάλληλα για την αντιμετώπιση των συγκεκριμένων κινδύνων επιμέρους τραπεζών που συνδέονται με τα ΜΕΔ.

4.1.4. Η ΕΟΚΕ θα ήθελε να προσθέσει ότι οι μηχανισμοί ασφαλείας δικαιολογούνται από τους διαφορετικούς στόχους που επιδιώκει το λογιστικό πλαίσιο σε σχέση με την προληπτική ρύθμιση.

4.1.5. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ πρέπει επίσης να επισημάνει ότι:

— Ο προτεινόμενος κανονισμός, ο οποίος ακολουθεί την προσέγγιση της ενιαίας πολιτικής για όλες τις περιπτώσεις, δεν λαμβάνει υπόψη τις διαφορές που εξακολουθούν να υφίστανται όσον αφορά το εθνικό αστικό δίκαιο και τη διάρκεια των διαδικασιών στα πολιτικά δικαστήρια.

— Το χρονοδιάγραμμα για τις προβλέψεις νέων μη εξυπηρετούμενων δανείων μπορεί να εξαναγκάσει τις τράπεζες να τα πουλήσουν γρήγορα, αντί να περιμένουν να επιστρέψει η εταιρεία/επιχείρηση που βρίσκεται σε οικονομική δυσπραγία σε μια πιο βιώσιμη κατάσταση. Με τον τρόπο αυτό θα μπορούσε να μειωθεί η δυνατότητα αναδιάρθρωσης του χρέους και παροχής στους επιχειρηματίες μιας δεύτερης ευκαιρίας, με δυνητικά υψηλό αρνητικό κοινωνικό αντίκτυπο και αρνητικό αντίκτυπο επί του δείκτη απασχόλησης.

— Σύμφωνα με μία ανάλυση ([12]), οι μικρότερες και οι εξειδικευμένες εταιρείες με λιγότερο σύνθετη δομή περιουσιακών στοιχείων είναι πιθανό να πληγούν σοβαρότερα από την ταυτόχρονη εισαγωγή του ΔΠΧΑ 9 και των εκ του νόμου προβλεπόμενων προληπτικών μηχανισμών ασφαλείας για τα ΜΕΑ. Η Επιτροπή θα πρέπει να εξετάσει κατά πόσον είναι αναγκαία η προσαρμογή της πρότασης για την αντιμετώπιση του συγκεκριμένου προβλήματος.

([8]) Ορισμός της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ): «ΜΕΑ είναι κάθε άνοιγμα καθυστερούμενο κατά 90 ημέρες ή που είναι απίθανο να αποπληρωθεί χωρίς ρευστοποίηση της ασφάλειας, ακόμη και αν δεν αναγνωρίζεται ως υπερήμερο ή απομειωμένο. Τα υπερήμερα και απομειωμένα ανοίγματα, σύμφωνα με το άρθρο 178 της ΟΚΑ και το εφαρμοστέο λογιστικό πλαίσιο, αντίστοιχα, θεωρούνται πάντοτε ως μη εξυπηρετούμενα. Επιπρόσθετα, κάθε άνοιγμα σε οφειλέτη πρέπει να θεωρείται μη εξυπηρετούμενο όταν η καθυστέρησή του των 90 ημερών εντός ισολογισμού φτάσει το 20 % του ανεξόφλητου ποσού επί του συνόλου των ανοιγμάτων εντός ισολογισμού στον συγκεκριμένο οφειλέτη ("ελκτικό αποτέλεσμα"). Το σύνολο του ΜΕΑ προκύπτει από το άθροισμα των μη εξυπηρετούμενων δανείων, των μη εξυπηρετούμενων χρεωστικών τίτλων και των μη εξυπηρετούμενων στοιχείων εκτός ισολογισμού».

([9]) Έγγραφο διαβούλευσης σχετικά με τους εκ του νόμου προβλεπόμενους προληπτικούς μηχανισμούς ασφαλείας.

([10]) Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς. Ισχύει από 1.1.2018.

([11]) Διεθνή λογιστικά πρότυπα.

([12]) Eurofinas: απάντηση στις διαβουλεύσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τους εκ του νόμου προβλεπόμενους προληπτικούς μηχανισμούς ασφαλείας.

4.1.6. Αν και οι προτεινόμενοι μηχανισμοί ασφαλείας μπορούν να μετριάσουν τις διαφορές στον σχηματισμό προβλέψεων που απορρέουν από την υιοθέτηση διαφορετικών λογιστικών πλαισίων (ΔΠΧΑ 9 σε αντίθεση με τις εθνικές ΓΑΛΑ ([13])), η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι το ΔΠΧΑ 9 θα πρέπει να είναι υποχρεωτικό για όλες τις τράπεζες της ΕΕ.

4.1.7. Η ΕΟΚΕ προτείνει την εκπόνηση ειδικής ανάλυσης με στόχο την εκτίμηση του δυνητικού αντικτύπου του προτεινόμενου κανονισμού για τις τράπεζες, τη μεταφορά πιστώσεων προς τα νοικοκυριά, τις ΜΜΕ και την αύξηση του ΑΕγχΠ.

4.1.8. Άλλοι κίνδυνοι ενδέχεται να προκαλέσουν παρόμοια προβλήματα με εκείνα των μη εξυπηρετούμενων δανείων, ιδίως οι κίνδυνοι που συνδέονται με τα βαριά σύνθετα παράγωγα και τα επανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία επιπέδου 2 και 3. Βάσει αυτού, η ΕΟΚΕ είναι της άποψης ότι οι εν λόγω κίνδυνοι πρέπει να συμπεριληφθούν στον κατάλογο προτεραιοτήτων για τη μείωση κινδύνων.

4.1.9. Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι η ΕΚΤ έχει ήδη εκδώσει την προσθήκη της χωρίς να λάβει υπόψη τους κανόνες του Πυλώνα 1 που θα εκδοθούν από το Κοινοβούλιο/το Συμβούλιο/την Επιτροπή και χωρίς να περιμένει να οριστικοποιηθούν οι κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ (που τελούν ακόμη υπό συζήτηση). Με τον τρόπο αυτό ενδέχεται να παραβιαστούν οι αρχές για τη βελτίωση της νομοθεσίας. Επομένως, η προσθήκη της ΕΚΤ για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια θα πρέπει να προσαρμοστεί στο μελλοντικό πλαίσιο του πυλώνα 1 για τα ΜΕΔ ώστε να συνεχιστεί η διασφάλιση της συνάφειας των ευρωπαϊκών κανόνων.

4.2. ***Μέτρα για την περαιτέρω ανάπτυξη δευτερογενών αγορών για τα ΜΕΔ***

4.2.1. Στην ΕΕ, οι συναλλαγές στις δευτερογενείς αγορές είναι σχετικά περιορισμένες ([14]). Αιτίες είναι, μεταξύ άλλων, οι αποσπασματικές κανονιστικές ρυθμίσεις, οι νομοθετικοί περιορισμοί για τους κατόχους ορισμένων κατηγοριών περιουσιακών στοιχείων, για το εύρος συμμετοχής διαχειριστικών εταιρειών και για τους τύπους επενδυτών (σε ορισμένες περιπτώσεις μόνον άλλες τράπεζες ενδέχεται να είναι σε θέση να εξυπηρετήσουν ή να αγοράσουν μη εξυπηρετούμενα δάνεια), αλλά και οι διαφορετικές απόψεις σχετικά με τις οικονομικές προοπτικές μεταξύ τοπικών τραπεζών και ξένων επενδυτών. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η Επιτροπή δίνει απάντηση σε πολλά από αυτά τα προβλήματα.

4.2.2. Μία από τις βασικές προκλήσεις για την αγορά ΜΕΔ είναι η έλλειψη δεδομένων υψηλής ποιότητας για τα ΜΕΔ, με αποτέλεσμα την ασυμμετρία των πληροφοριών. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για τα πρότυπα δεδομένων που αποσκοπούν στην παροχή ομοιόμορφων και τυποποιημένων στοιχείων για τις μη εξυπηρετούμενες συμβάσεις πίστωσης.

4.2.3. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι οι ρυθμιστικές αρχές δεν πρέπει να ενθαρρύνουν την πώληση μη εξυπηρετούμενων δανείων επειδή η διαχείριση απομειωμένων δανείων εντός των τραπεζών μπορεί να συνεπάγεται υψηλότερη αξία μέσω της ανάκτησής τους από ό, τι οι τιμές που εισπράττονται για την πώλησή τους.

4.2.4. Η ΕΟΚΕ θα ήθελε να τονίσει τις ακόλουθες πτυχές της πρότασης της Επιτροπής, τις οποίες και υποστηρίζει:

— **Διαχειριστές πιστώσεων.** Οι κανόνες σε επίπεδο ΕΕ ορίζουν ειδικές απαιτήσεις και διαδικασίες για τη χορήγηση, την απόρριψη ή την ανάκληση της άδειας (άρθρα 5 έως 7), μεταξύ άλλων ότι «έχουν τα απαιτούμενα εχέγγυα εντιμότητας, διαθέτουν λευκό ποινικό μητρώο και δεν υπόκεινται σε διαδικασία αφερεγγυότητας». Καλύπτουν επίσης: το μητρώο (άρθρο 8), τη συμβατική σχέση με τον πιστωτή (άρθρο 9), τις δραστηριότητες εξωτερικής ανάθεσης (άρθρο 10) και τη διασυνοριακή διαχείριση πιστώσεων (άρθρα 11 και 12).

— **Αγοραστές πιστώσεων.** Ο πιστωτικός φορέας παρέχει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με τη σύμβαση πίστωσης (άρθρο 13) σύμφωνα με τα τεχνικά πρότυπα που θα εκπονήσει η ΕΑΤ (άρθρο 14), η οποία δεν μπορεί να υπόκειται σε άλλες απαιτήσεις πέραν όσων προβλέπονται από τις εθνικές νομοθεσίες μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο (άρθρο 15). Μπορούν να εκτελέσουν άμεσα τη σύμβαση πίστωσης (άρθρο 18) ή να τη μεταβιβάσουν (άρθρο 19).

— Οι **διαχειριστές πιστώσεων, τα πιστωτικά ιδρύματα ή οι θυγατρικές τους**, που διαδραματίζουν ενεργό ρόλο σε πράξεις σχετικές με τα ΜΕΔ, περιλαμβάνονται στο άρθρο 16.

— **Εποπτεία.** Μια κρίσιμη πτυχή, επειδή ζητεί την εφαρμογή των ίδιων κανόνων σε ολόκληρη την ΕΕ, εποπτικό ρόλο για τις αρμόδιες εθνικές αρχές και διοικητικές κυρώσεις (άρθρα 20 έως 22).

([13]) Γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές.
([14]) KPGM: 100 δισεκατ. ευρώ, λιγότερο από το 10 % του ανεξόφλητου χρέους.

— **Προστασία δεδομένων**. Προϋπόθεση για τη μεταβίβαση δανείου είναι ο «σεβασμός των δικαιωμάτων των δανειοληπτών και η συμμόρφωση με τους κανόνες για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σύμφωνα με το δίκαιο που διέπει τη σύμβαση πίστωσης» [άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο γ)].

4.2.5. *Προστασία των καταναλωτών*

— Η ΕΟΚΕ κρίνει σημαντική την εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

— Υπό την έννοια αυτή, αποτιμά θετικά τη γενική αρχή της πρότασης, σύμφωνα με την οποία «*η εξασφάλιση του ίδιου επιπέδου προστασίας, ανεξαρτήτως του ποιος έχει την κυριότητα ή διαχειρίζεται την πίστωση και ανεξαρτήτως του νομικού καθεστώτος που ισχύει στο κράτος μέλος του αγοραστή πιστώσεων ή του διαχειριστή πιστώσεων*»· ειδικότερα, πρέπει να τηρούνται οι ακόλουθες οδηγίες: η οδηγία σχετικά με την ενυπόθηκη πίστη ([15]), η οδηγία σχετικά με την ενυπόθηκη πίστη ([16]) και η οδηγία σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων ([17]).

— Η ΕΟΚΕ επισημαίνει επίσης τις υποχρεώσεις του πιστωτή έναντι του καταναλωτή σε περίπτωση ενδεχόμενων τροποποιήσεων της σύμβασης πίστωσης (άρθρο 34).

— Η ΕΟΚΕ παρατηρεί ότι η μεταβίβαση ενός δανείου σημαίνει ότι ο οφειλέτης πρέπει να αντιμετωπίσει μια μη χρηματοπιστωτική εταιρεία η οποία διαθέτει διαφορετικό προσωπικό, διαφορετικές μεθόδους εργασίας και διαφορετικό σκοπό. Ως εκ τούτου, κρίνεται σκόπιμο να επιδειχθεί προσοχή από τις εθνικές αρχές στα μέτρα και τις συστάσεις για την προστασία των δικαιωμάτων των οφειλετών, όπως συμβαίνει με την Υπηρεσία Προστασίας Χρηστών Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών των ΗΠΑ ([18]).

4.2.6. *Προστασία των εργαζομένων*

Σε όλες τις περιπτώσεις μεταβιβάσεων πιστώσεων σε εξωτερικές εταιρείες, οι αρμόδιες αρχές πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την κινητικότητα και την προστασία των εργαζομένων των εταιρειών που συμμετέχουν σε τέτοιου είδους μεταβιβάσεις σύμφωνα με την ενωσιακή και την εθνική νομοθεσία.

4.3. ***Ταχεία εξωδικαστική αναγκαστική εκτέλεση επί εξασφαλίσεων***

4.3.1. Η ΕΟΚΕ αποτιμά θετικά την υποχρέωση των κρατών μελών να διασφαλίζουν ότι η δανειολήπτρια επιχείρηση έχει το δικαίωμα προσβολής της χρήσης του εν λόγω μηχανισμού ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων (άρθρο 28), υποχρέωση η οποία εκτιμάται ότι θα προστατεύει επαρκώς το θεμελιώδες δικαίωμα των πολιτών και των εταιρειών σε δίκαιη δίκη ([19]), ιδίως σε περίπτωση άδικων ή καταχρηστικών συμβατικών όρων.

4.3.2. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ επισημαίνει τις αμφιβολίες που εκφράστηκαν από ορισμένα κράτη μέλη ότι ένα τέτοιο μέσο θα μπορούσε να επιταχύνει σημαντικά τη διαδικασία εκτέλεσης στα κράτη μέλη όπου οι διαδικασίες ενώπιον των δικαστηρίων διεκπεραιώνονται ήδη σε σύντομο χρονικό διάστημα. Ενώ οι εξωδικαστικές διαδικασίες μπορεί να είναι επωφελείς για τον πιστωτή, η λύση του προβλήματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων έγκειται κυρίως στην ενίσχυση των δικαστικών διαδικασιών σε ολόκληρη την ΕΕ.

4.3.3. Εν πάση περιπτώσει, η ΕΟΚΕ αξιολογεί θετικά και υπογραμμίζει τους περιορισμούς ως προς την εφαρμογή της ταχείας εξωδικαστικής αναγκαστικής εκτέλεσης επί εξασφαλίσεων που προβλέπονται στην πρόταση. Πρώτον, συμπεριλαμβάνονται μόνο συμβάσεις οι οποίες συνάπτονται μεταξύ πιστωτών και δανειοληπτριών επιχειρήσεων. Επιπλέον, εξαιρούνται συγκεκριμένα τα εξής:

— καταναλωτές που ασκούν μη επαγγελματικές δραστηριότητες ([20])·

— εταιρείες μη κερδοσκοπικού σκοπού·

— συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας ([21]) και

— ακίνητο κατοικίας το οποίο είναι η κύρια κατοικία του δανειολήπτη επιχειρηματία ([22]).

([15]) Οδηγία 2014/17/ΕΕ (ΕΕ L 60 της 28.2.2014, σ. 34).
([16]) Οδηγία 2011/83/ΕΕ (ΕΕ L 304 της 22.11.2011, σ. 64).
([17]) Οδηγία 93/13/ΕΟΚ, (ΕΕ L 95 της 21.4.1993, σ. 29).
([18]) https://www.consumerfinance.gov/about-us/newsroom/consumer-financial-protection-bureau-reminds-mortgage-servicers-of-legal-protections-for-consumers-when-transferring-loans.
([19]) Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 47.
([20]) Οδηγία 2008/48/ΕΚ για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης, άρθρο 3 στοιχείο α).
([21]) Οδηγία 2002/47/ΕΚ για τις συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας, άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α).
([22]) «Η χρηματοπιστωτική κρίση οδήγησε πολλούς αγοραστές κατοικίας στην πτώχευση και τους ανάγκασε να μεταπωλήσουν σε εξευτελιστικές τιμές τα ακίνητα περιουσιακά στοιχεία που είχαν αποκτήσει». Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις συμβάσεις πίστωσης για ακίνητα κατοικίας» (ΕΕ C 318 της 29.10.2011, σ. 133).

4.4. ***Σχέδιο στρατηγικής για τις εταιρείες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων (ΕΔΠΣ)***

Κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις

4.4.1. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την Επιτροπή ότι οι ΕΔΠΣ αποτέλεσαν σημαντικό μέρος των λύσεων για την εξυγίανση των ισολογισμών των τραπεζών σε ορισμένα κράτη μέλη, ιδίως στον απόηχο της χρηματοπιστωτικής κρίσης. Ωστόσο, συμφωνεί επίσης ότι, στην περίπτωση οχημάτων με την υποστήριξη ή την εγγύηση του δημοσίου, ενδέχεται να συμβάλουν επίσης σε κινδύνους χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, ενδεχομένως μεταξύ άλλων στην ενίσχυση του λεγόμενου «βρόχου ανατροφοδότησης του δημόσιου χρέους».

4.4.2. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τη συνάφεια με το νομικό πλαίσιο της ΕΕ, ιδίως με την οδηγία για την ανάκαμψη και την εξυγίανση των τραπεζών ([23]) και τον κανονισμό για τον ενιαίο μηχανισμό εξυγίανσης ([24]).

4.4.3. Στην πράξη, σχεδόν όλες οι εθνικές ΕΔΠΣ επωφελήθηκαν κρατικής στήριξης υπό κάποια μορφή, όπως: εγγυήσεις για την κάλυψη τυχόν ζημιών ή για την εξασφάλιση χρηματοδότησης ΕΔΠΣ (αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα η ΕΔΠΣ να έχει αξιολόγηση «δημόσιου χρέους» έτσι ώστε τα χρεόγραφα ΕΔΠΣ να είναι, για παράδειγμα, επιλέξιμα ως εγγύηση επαναγοράς), οι ΕΔΠΣ να αγοράζουν περιουσιακά στοιχεία πάνω από την αγοραία αξία τους (την αξία που θα κατέβαλλε ένας επενδυτής), ως αποτέλεσμα της μακροπρόθεσμης θεώρησης της οικονομικής αξίας — το υπερβάλλον μέρος της οικονομικής αξίας έναντι της αγοραίας αξίας συνιστά κρατική ενίσχυση και απαιτεί τραπεζικού επιπέδου έγκριση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθώς και ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών που συμμετέχουν σε προγράμματα ΕΔΠΣ από την κυβέρνηση ([25]).

4.4.4. Ακόμη και όπου επιτρέπεται κάποια μορφή κρατικής ενίσχυσης, οι πιο πρόσφατοι κανόνες της ΕΕ απαιτούν γενικά να διασφαλίζεται τουλάχιστον το χρέος μειωμένης εξασφάλισης μιας τράπεζας (διαγράφεται ή μετατρέπεται σε ίδια κεφάλαια), έτσι ώστε οποιαδήποτε επιβάρυνση αναδιάρθρωσης κεφαλαίου να κατανέμεται τουλάχιστον μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα.

Βρυξέλλες, 11 Ιουλίου 2018.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Luca JAHIER

([23]) Οδηγία 2014/59/ΕΕ.
([24]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 806/2014 (ΕΕ L 225 της 30.7.2014, σ. 1).
([25]) ΚΡGM.